

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	VII
İÇİNDEKİLER.....	IX
KISALTMALAR.....	XIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SOSYAL HAKLARIN NİTELİĞİ

I. SOSYAL HAKLARIN ANLAMI VE GELİŞİMİ.....	5
A. Kavramsal Çerçeve.....	5
1. Sosyal Hakların Tanımı.....	5
2. Sosyal Hakların Kapsamı.....	12
B. Tarihsel Gelişim.....	18
II. HAKLARIN SINIFLANDIRILMASI, BÜTÜNSELLİK İLKESİ VE SOSYAL HAKLAR.....	23
A. İnsan Haklarına Dair Temel Sınıflandırma Biçimleri.....	23
B. Sınıflandırmaların İşlevi ve Sorunları.....	30
C. Sosyal Haklar ve İnsan Haklarının Bütünselliği İlkesi.....	33
1. Hakların Bütünselliği İlkesi ve İnsan Haysiyeti.....	33
2. Hakların Karşılıklı Bağımlılığı.....	39
III. DEVLETİN İNSAN HAKLARIYLA İLGİLİ YÜKÜMLÜLÜKLERİ VE SOSYAL HAKLAR.....	46
A. Hak ve Özgürlüklere ilişkin Yükümlülük Tipolojileri.....	47
B. Sosyal Hakların Doğurduğu Yükümlülükler.....	51
IV. SOSYAL HAKLARIN YARGILANABİLİRLİĞİNE DAİR SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ.....	59
A. Sosyal Hakların Yargılanabilirliğine Karşı Kuramsal İtirazlar.....	60
B. Sosyal Haklara İlişkin Maddi Düzenlemelerin Niteliği.....	65
C. Sosyal Hakların Denetim Mekanizmaları.....	70
D. Sosyal Hakların Yargılanabilirliği Yolundaki Öneri ve Gelişmeler.....	75
1. Asgari Öz Yükümlülükler Yaklaşımı.....	76
2. Dolaylı Koruma Metodu.....	81
3. Ek Protokol Önerileri.....	87
V. ARA DEĞERLENDİRME.....	89

İKİNCİ BÖLÜM
İNSAN HAKLARI AVRUPA SÖZLEŞMESİ VE ANAYASA MAHKEMESİNE
BİREYSEL BAŞVURUDA SOSYAL HAKLAR

I. İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU VE DOLAYLI KORUMA	92
A. İHAS'ın Hazırlanması ve Sosyal Haklar	92
1. Sözleşme'nin Tarihsel Amacı: Baskı ve Tiranlığın Önlenmesi.....	92
2. Hazırlık Çalışmalarında (Travaux Préparatoires) Sosyal Haklar	95
B. İHAM İçtihatlarının Sosyal Haklar Lehine Dönüşümü	101
1. Arka Plan	101
2. Sosyoekonomik Çıkarların Sözleşme'ye dâhil Edilmesi ve Dolaylı Koruma Metodu.....	107
C. Sosyal Hakların Korunmasını Sağlayan Yorum Araçları.....	113
1. Etkililik Prensibi	115
2. Teleolojik Yorum	117
3. Dinamik (Evrimsel) Yorum.....	119
4. Otonom (Özerk) Yorum.....	124
5. Entegre (Karşılaştırmalı) Yorum	127
D. Sosyal Hakların Korunmasını Sağlayan Sözleşme Hükümleri.....	133
1. Yaşam Hakkı ve İşkence ve Kötü Muamele Yasağı	134
2. Adil Yargılanma Hakkı	144
3. Mülkiyet Hakkı	151
4. Ayrımcılık Yasağı.....	158
5. Diğer Haklar	165
II. ANAYASA MAHKEMESİNE BİREYSEL BAŞVURU VE SOSYAL HAKLAR	168
A. Bireysel Başvuru Hakkının Kapsamı: Ortak Alan	169
B. İHAS'a Kıyasla Özgün Yönleri	171
1. Ulusal Bir Anayasa'nın Yetkilendirmesi.....	172
2. Anayasa'daki "Sosyal" Hükümler	173
3. İHAS'ta Yer Alan Asgari Eşik İlkesinin "Ortak Alan" Bakımından Anlamı	176
4. Anayasa'nın 65. Maddesi	180
C. AYM'nin Dolaylı Koruma Yaklaşımı	187
1. Teorik Arka Plan	188
2. Sosyal Hakların Korunmasını Sağlayan Klasik Haklar	190
a. Yaşam Hakkı ve İşkence ve Kötü Muamele Yasağı	190
b. Adil Yargılanma Hakkı.....	194
c. Mülkiyet Hakkı.....	197
d. Ayrımcılık Yasağı.....	202
e. Diğer Haklar.....	206
III. ARA DEĞERLENDİRME.....	210

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÖZEL YAŞAMA VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI VE SOSYAL HAKLAR

I. İNSAN HAKLARI AVRUPA MAHKEMESİ KARARLARINDA ÖZEL YAŞAMA VE AİLE YAŞAMINA SAYGI HAKKI VE SOSYAL HAKLAR	213
A. Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkının Kapsamı.....	213
1. Kapsam Tespiti ve İki Aşamalı İnceleme Metodu	214
2. Hakkın Koruma Alanı	215
a. Özel Yaşama Saygı Hakkı.....	216
b. Aile Yaşamına Saygı Hakkı.....	220
c. Konuta Saygı Hakkı	222
d. Haberleşmeye Saygı Hakkı.....	224
3. Koruma Alanının Kapsamına Dair Tereddütler	225
B. Sosyal Haklar-Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı İlişkisi	229
1. Genel Olarak.....	229
2. İlişkinin Dinamikleri	233
a. Pozitif Yükümlülükler Öğretisi	234
b. Yatay Etki Öğretisi	238
c. Takdir Marjı Öğretisi	244
3. İHAM'ın Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı İçtihadında Korunan Sosyal Haklar	252
a. Sağlık Hakkı	253
i. Sağlık Hakkının Negatif Yönü: Rıza Dışı Tıbbi Müdahale ve Tıbbi İhmaller	255
ii. Tedavi Metodunu Seçme	258
iii. Sağlık Bakımı ve Hizmeti	261
iv. Engelliler ve Kamusal Hizmet ve Binaların Erişilebilirliği	264
v. Çevresel Sağlık	268
b. Sosyal Güvenlik Hakkı	273
c. Çalışma Hakkı.....	284
i. İşe/Mesleğe Giriş	290
ii. Çalışma Yaşamı.....	293
iii. İşten Çıkarılma	297
d. Barınma (Konut) Hakkı.....	301
e. Yeterli Yaşam Standartlarına Sahip Olma Hakkı	318
C. İHAM Yaklaşımının Değerlendirilmesi	322
1. ESKHK'nin Yaklaşımıyla Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme	322
2. Dolaylı Korumanın Belirginleştiği Durumlar	326
a. Hakların Negatif Boyutu.....	326
b. Usuli Güvenceler	328

c. Ayrımcılık Yasağı	329
d. Dezavantajlı gruplar	333
e. Mevzuatta Tanınan Sosyal Haklar	335
f. Taraf Devletlerin Etki Alanındaki Hak Özneleri.....	336
3. Dolaylı Koruma Yaklaşımının Yol Açtığı Tereddütler	338
a. Egemenlik.....	339
b. Hak Enflasyonu ve Mahkemenin Kapasitesi.....	344
c. Belirsizlik.....	345
II. ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARINDA ÖZEL YAŞAMA VE AİLE YAŞAMINA	
   SAYGI HAKKI VE SOSYAL HAKLAR.....	357
A. Anayasa’da Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı	357
B. AYM’nin Özel Yaşama ve Aile Yaşamına Saygı Hakkı İçtihadında	
Korunan Sosyal Haklar	358
1. Çalışma Hakkı	358
2. Sağlık Hakkı	372
3. Sosyal Güvenlik Hakkı	382
4. Barınma (Konut) Hakkı	385
C. Takdir Marjıyla Bağlantılı Bir Değerlendirme.....	387
SONUÇ.....	393
EXTENDED SUMMARY IN ENGLISH: SOCIAL RIGHTS IN INDIVIDUAL	
APPLICATIONS TO THE EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS AND THE	
(TURKISH) CONSTITUTIONAL COURT: AN ANALYSIS IN THE CONTEXT OF THE	
RIGHT TO RESPECT FOR PRIVATE AND FAMILY LIFE.....	403
KAYNAKÇA	
KİTAPLAR.....	419
MAKALELER	425
ULUSLARARASI BELGELER, TUTANAKLAR, REHBERLER VE RAPORLAR.....	444
KARARLAR	447
İnsan Hakları Avrupa Mahkemesi Kararları:	447
Anayasa Mahkemesi Kararları:	459
Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Komitesi:	466
Diğer Koruma Organları:.....	467
DİZİN	469